

ÎNCHEIERE

15 iulie 2020

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Maria Ghervas
Nina Vascan
Victor Burduh

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Instituția Publică
„Agenția Servicii Publice”,

în cauza de contencios administrativ la cererea de chemare în judecată depusă
de către Maria Marțeva împotriva Instituției Publice „Agenția Servicii Publice”,
intervenienți accesorii Vladimir Negru și Nicolai Negru cu privire la corectarea
erorii, rectificarea și restabilirea înscrierii,

împotriva deciziei din 09 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care
s-a casat hotărârea din 14 ianuarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru și s-
a emis o nouă decizie,

constată:

La 19 iunie 2018 Maria Marțeva a depus cerere de chemare în judecată, în
procedura contenciosului administrativ, împotriva IP „Agenția Servicii Publice”,
intervenienți accesorii Vladimir Negru și Nicolai Negru, prin care a solicitat
obligarea părții de a corecta eroarea admisă de aceasta la radierea dreptului de
proprietate asupra cotei-părți de 1/6 din casa de locuit cu nr. cadastral XXXXX (ce
urmează a fi modificat în nr. XXXXX), cu rectificarea înscrierilor din Registrul
bunurilor imobile și restabilirea înscrierii dreptului de proprietate asupra cotei-părți
de 1/6 din casa de locuit cu suprafața de 125,5 m.p., cu nr. cadastral XXXXX din
mun. Chișinău, str. XXXXX, compensarea cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii reclamanta a invocat că este succesoarea legală a lui Ilia
Negru, conform certificatului de moștenitor legal nr. 1-314 din 23 ianuarie 1998,
aceasta moștenind 1/6 cotă-parte din patrimoniul succesoral al defunctului.

A menționat că certificatul nominalizat a fost prezentat organului cadastral,
care a înregistrat anterior dreptul ei de proprietate asupra 1/6 cotă-parte din
patrimoniul succesoral.

Potrivit certificatului indicat, averea succesorală moștenită (după excluderea
din toate certificatele de moștenitor eliberate pe numele ei, a lui Vladimir Negru și
Nicolai Negru a imobilului ce-i aparține cu drept de proprietate privată exclusivă, pe
motivul edificării din surse proprii a acestuia) constă din casa de locuit situată în
mun. Chișinău, str. Prigorodnaia (actualmente str. XXXXX, cu suprafața totală de
137,0 m.p..

Prin hotărârea Judecătorei Buiucani, mun. Chișinău din 02 februarie 2004, nr. 2-147/04 din certificatele nominalizate au fost excluse ca fiind parte a patrimoniului succesoral din cadrul casei de locuit indicate, înregistrată anterior cu numărul cadastral XXXXX, încăperile cu nr. 12, 13, 14, 15, 16, terasa nr. II, subsolul nr. I), 2 șure, 2 garaje, un beci și un șopron, ce au fost construite de către Maria Marțeva din cont propriu.

Reclamanta a susținut că după realizarea divizării imobilelor și înregistrarea în Registrul bunurilor imobile a dreptului de proprietate asupra casei de locuit construite de aceasta, cu numărul cadastral actual XXXXX, organul cadastral i-a radiat ilicit și dreptul de proprietate asupra cotei-părți moștenite din casa de locuit cu numărul cadastral XXXXX, actualmente XXXXX, or, prin divizarea bunurilor imobile indicate, dreptul ei asupra imobilului cu numărul cadastral XXXXX nu a fost înregistrat cu titlu de succesiune, ci cu titlu de proprietate dobândită prin construire de către reclamantă, fapt confirmat prin hotărârile judecătorești irevocabile.

Prin hotărârea din 14 ianuarie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru s-a respins cererea de chemare în judecată depusă de către Maria Marțeva împotriva Instituției Publice „Agenția Servicii Publice”, intervenienți accesorii Vladimir Negru și Nicolai Negru cu privire la corectarea erorii, rectificarea și restabilirea înscrierii ca fiind neîntemeiată. S-a încasat de la Maria Marțeva în beneficiul lui Nicolai Negru suma de 1000 lei cu titlu de cheltuieli pentru acordarea asistenței juridice, în rest cerința de încasare a cheltuielilor pentru acordarea asistenței juridice în suma solicitată s-a respins ca fiind neîntemeiată. (f.d. 102, 112-114)

Instanța de fond în susținerea poziției sale a reținut că Maria Marțeva nu a respectat procedura prevăzută de art. 38 alin. (2) al Legii cadastrului bunurilor imobile nr. 1543 din 25.02.1998, prin care legiuitorul a prevăzut modalitatea de corectare a greșelilor tehnice abordată de titularul de drepturi, ori o cerere în acest sens nu a fost prezentată de către reclamantă.

Totodată, instanța de fond a considerat că urmează a fi respinsă și cerința reclamantei cu privire la restabilirea înscrierii dreptului de proprietate asupra 1/6 cotă-parte din casa de locuit din mun. Chișinău, str. XXXXX cu suprafața de 125,5 m.p., cu nr. cadastral XXXXX, deoarece este o cerință subsecventă în raport cu cerința principală.

Prin decizia din 09 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău a casat hotărârea din 14 ianuarie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Centru și s-a adoptat o nouă decizie de admitere a cererii de chemare în judecată depusă de către Maria Marțeva împotriva Instituției Publice „Agenția Servicii Publice”, intervenienți accesorii Vladimir Negru și Nicolai Negru cu privire la corectarea erorii, rectificarea și restabilirea înscrierii. S-a obligat IP „Agenția Servicii Publice” de a corecta eroarea admisă, prin radierea dreptului de proprietate a Mariei Marțeva asupra 1/6 cotă-parte din casa de locuit cu nr. cadastral XXXXX, ce urmează a fi modificat cu nr. cadastral XXXXX, cu rectificarea înscrierilor din registrul bunurilor imobile și restabilirea dreptului de proprietate al Mariei Marțeva asupra cotei-părți de 1/6 din casa de locuit cu suprafața de 125,5 m.p., cu nr. cadastral XXXXX din mun. Chișinău, str. XXXXX. (f.d. 163, 164-178)

Pentru a ajunge la această soluție instanța de apel a reținut că data de 28 februarie 2018 IP „Agenția Servicii Publice” Serviciul Cadastral Teritorial Chișinău

a întocmit proiectul de formare a bunului imobil cu numărul cadastral XXXXX amplasat în mun. Chișinău, str. XXXXX, urmare a studiului efectuat fiind emis avizul în care s-a propus proiectul de formare a bunului, și anume, a forma prin metoda divizării, bunul imobil construcție cu număr cadastral XXXXX, din mun. Chișinău, sect. Buiucani, str. XXXXX, modul de folosință a casei de locuit individuală cu suprafața de 285,6 m.p.. În rezultatul acțiunii de formare se va forma bunul imobil: a) Bunul imobil construcție cu număr cadastral XXXXX din mun. Chișinău, sect. Buiucani, str. XXXXX, mod de folosință casa de locuit individuala cu suprafața de 163,0 m.p., b) Bunul imobil construcție cu număr cadastral XXXXX din mun. Chișinău, sect. Buiucani, str. XXXXX, mod de folosință casă de locuit individuală cu suprafața de 122,6 m.p. (f.d. 19-21).

Totodată, instanța de apel a reținut că Maria Marțeva a obținut dreptul de proprietate asupra 1/6 cotă-parte din bunurile ce făceau parte din patrimoniul succesoral al predecesorului ei, iar acest patrimoniu era format din casa de locuit ce avea numărul cadastral XXXXX, care în prezent reieșind din proiectul de formare a bunului imobil cu numărul cadastral XXXXX amplasat în mun. Chișinău, str. XXXXX, întocmit la data de 28 februarie 2018 de către IP „Agenția Servicii Publice” Serviciul Cadastral Teritorial Chișinău, urmează a fi înregistrată cu numărul cadastral XXXXX, iar casa de locuit cu numărul cadastral actual XXXXX nu a făcut vreodată parte din patrimoniul succesoral și astfel, la divizarea acestor imobile în baza hotărârilor judecătorești și actelor aferente organul cadastral eronat a radiat dreptul de proprietate a Mariei Marțeva asupra 1/6 cotă-parte din casa de locuit cu numărul cadastral XXXXX.

De asemenea, s-a stabilit că potrivit extrasului din Registrul bunurilor imobile, eliberat la data de 24.11.2010 valabil până la data de 24.01.2011, rezultă că Maria Marțeva este proprietara cu cota de 1/6 din bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX, XXXXX, XXXXX (f.d. 11), însă analizând extrasul din Registrul bunurilor imobile eliberat la data de 02.04.2018, repetat la 06.04.2018 valabil până la data de 02.06.2018, se constată că Maria Marțeva este proprietara cu cota de 1.0 din bunul imobil cu nr. cadastral XXXXX, cu cota 1/6 din bunurile imobile cu nr. cadastral XXXXX, XXXXX (f.d. 13). În acest sens, se atestă că organul cadastral eronat a radiat dreptul de proprietate a Mariei Marțeva asupra 1/6 cotă-parte din casa de locuit cu numărul cadastral XXXXX.

Instanța de apel a notat că conform înscrierilor făcute în Registrul bunurilor imobile radierea dreptului apelantei s-a realizat, potrivit afirmației Agenției Servicii Publice, în baza deciziei Curții de Apel Chișinău nr. 2a-1821/16 din 11 octombrie 2016, însă analizând conținutul deciziei date rezultă că divizarea s-a referit exclusiv la bunul imobil construit de către Maria Marțeva, ce nu făcea parte din patrimoniul succesoral. Luând în considerație hotărârea Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău din 02 februarie 2004, nr. 2-147/04, cât și decizia Curții de Apel Chișinău nr. 2a-1821/16 din 11 octombrie 2016, rezultă cert că organul cadastral greșit a radiat dreptul de proprietate a Mariei Marțeva asupra 1/6 cotă-parte din casa de locuit cu numărul cadastral XXXXX, deoarece prin decizia judecătorească a fost divizat bunul imobil construit de Maria Marțeva alăturat casei de locuit ce constituie parte din patrimoniul succesoral vizat, astfel încât divizarea s-a referit exclusiv la bunul imobil construit de ultima, ce nu făcea parte din patrimoniul succesoral.

În aceste circumstanțe, instanța de apel a considerat că este greșită concluzia instanței de fond precum că ar lipsi o cerere a Mariei Marțeva, prin care ar solicita corectarea erorilor în temeiul art. 38 din Legea cadastrului bunurilor imobile, în contextul în care din materialele cauzei rezultă cert că o astfel de cerere a fost adresată IP „Agenția Servicii Publice”. (f.d. 64)

Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, la 14 decembrie 2019 IP „Agenția Servicii Publice” a depus recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei din 09 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău, cu menținerea hotărârii din 14 ianuarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru. (f.d. 214-214)

În motivarea recursului recurenta a indicat că instanța de apel a determinat incorect obiectul probațiunii, stabilind astfel incomplet circumstanțele de fapt ale cauzei, fapt ce a dus la determinarea greșită a normelor aplicabile raportului juridic litigios, precum și interpretarea eronată a unor norme aplicate, fiind adoptată o hotărâre ilegală.

La 10 iunie 2020, Curtea Supremă de Justiție a expediat în adresa Mariei Marțeva, lui Vladimir Negru și Nicolai Negru copia recursului declarat de către IP „Agenția Servicii Publice” împotriva deciziei din 09 octombrie 2019 a Curții de Apel Chișinău. (f.d. 222)

Completul specializat relevă că Maria Marțeva, Vladimir Negru și Nicolai Negru au recepționat copia recursului expediat, fapt confirmat prin avizele de recepție anexate la materialele dosarului. (f.d. 223-224)

La data de 01 iulie 2020 Maria Marțeva, reprezentată de avocatul Sorin Corceac a depus referință, solicitând declararea recursului IP „Agenția Servicii Publice” ca fiind inadmisibil pe motivul tardivității acestuia, iar în cazul admisibilității, respingerea recursului. (f.d. 226-228)

Efectuând controlul judiciar al hotărârilor contestate prin prisma argumentelor expuse în recurs și în referință, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că prin Legea nr.116 din data de 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova. În conformitate cu art. 257 alin. (1) al Codului administrativ, prezentul cod a intrat în vigoare la 01 aprilie 2019.

În conformitate cu art. 258, alin. (3) al Codului administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Astfel, din sensul normei de drept enunțate urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale. Decizia instanței de apel a fost pronunțată după intrarea în vigoare a Codului administrativ.

Legalitatea procedurilor, care au urmat după punerea în aplicare a Codului administrativ, se vor verifica prin prisma Codului administrativ și aici instanța de recurs cu referire la termenul de depunere a recursului reține că conform art. 245, alin. (1) din Codul administrativ recursul se depune la instanța de apel în termen de

30 zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Instanța de apel transmite neîntârziat Curții Supreme de Justiție recursul împreună cu dosarul judiciar.

Conform art. 245, alin. (2) din Codul administrativ motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Instanța de apel a pronunțat decizia la data de 09 octombrie 2019 în lipsa IP „Agenția Servicii Publice”.

Din materialele dosarului rezultă că instanța de apel a expediat în adresa participanților la proces copia deciziei motivate la data de 14 noiembrie 2019 prin poșta electronică, care la aceiași dată a fost recepționată de către IP „Agenția Servicii Publice”. (f.d.179)

Luând în considerare că decizia Curții de Apel Chișinău din 09 octombrie 2019 a fost notificată recurentei la 14 noiembrie 2019, iar la 14 decembrie 2019 IP „Agenția Servicii Publice” a declarat recurs motivat, Completul ajunge la concluzia că recurenta s-a conformat prevederilor legale prevăzute la art. 245 din Codul administrativ și a depus recursul în termen.

Examinând temeiurile invocate în recurs în raport cu materialele cauzei, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție îl consideră drept inadmisibil, din următoarele motive.

Prin prisma art. 246 alin. (1) din Codul administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, în acord cu alin. (2) din art. 246 Codul administrativ, recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f). Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudential, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, instanța de recurs reține că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevelopat al recursului dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate, într-o eventuală examinare în fond și invocare *ex officio* a erorilor de drept.

Instanța de recurs reține că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea

recursului” de la art. 245, alin. (2) din Codul administrativ. În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ. Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective; trebuie ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

Completul specializat în examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că cererea de recurs depusă de către recurentă este inadmisibilă.

Conform art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul depus de către Instituția Publică „Agenția Servicii Publice” se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Maria Ghervas

Judecătorii

Nina Vascan

Victor Burduh